

Trygghetsplan

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

Klockargårdens förskola

Verksamhetsåret 2017/2018

ÖREBRO

Innehållsförteckning

Inledning	1
Visioner för barn i Örebro kommun	1
Örebro kommuns Barnvision	1
Örebro kommuns Trygghetsvision	1
Ny lagstiftning	2
Varje verksamhet ska upprätta trygghetsplan	2
Två planer som kan göras till en	2
Vision	4
Tydliga roller och ansvarsfördelning	4
Huvudmans ansvar	4
Rektors ansvar	4
Personalens ansvar	5
Barn och elevers informella ansvar	6
Information	6
Barns och elevers delaktighet	7
Barns och elevers rättigheter till stöd	7
Kartläggning och nulägesanalys	8
Tydliga mätbara mål och konkreta åtgärder	8
Kön	8
Etnisk tillhörighet	9
Religion och annan trosuppfattning	9
Funktionshinder	10
Sexuell läggning	11
Könsöverskridande identitet eller uttryck	11
Ålder	12
Kränkande behandling	
Uppsikt och upptäckt	13
Rutiner för utredning, åtgärder, dokumentation...	14
Åtgärder	15
Dokumentation	15
Uppföljning	16

- Bilaga 1 Kartläggning och riskanalys**
- Bilaga 2 Förskolans rutiner för att anmäla...**
- Bilaga 3 Anmälan till förskolechef**
- Bilaga 4 Anmälan till huvudman**

Inledning

Det handlar om barnens och elevernas mänskliga rättigheter, om att förverkliga FN:s barnkonvention i skolan. Självklart ska barn och elever ha ett rättsskydd likvärdigt det skydd som finns för förskolans och skolans¹ anställda. Trygghetsarbete handlar om att skapa en förskola och en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg vardag är en förutsättning för att lära och utvecklas. Det kan för skolan innebära större förutsättningar för ökad måluppfyllelse.

Forskning har även visat att systematiskt arbete mot kränkningar har effekt. Det handlar om att arbetet är långsiktigt och att såväl personal, barn, elever och vårdnadshavare är engagerade.

Visioner för barn i Örebro kommun

År 2001 antog kommunfullmäktige i Örebro kommun en barnvision som har FN:s konvention om barns rättigheter som grund och år 2002 antog kommunstyrelsen en trygghetsvision för förskolor och skolor som citeras nedan.

Örebro kommuns Barnvision

”Varje barn i Örebro, utan undantag, har rätt att leva och att utvecklas under omständigheter som gynnar barnets eget bästa och som, beroende på barnets ålder och mognad, tar hänsyn till dess egen vilja och åsikter” (Kommunfullmäktige, 2001).

Örebro kommuns Trygghetsvision

”Alla barn och ungdomar i Örebro kommun har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor. Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad. Detta är ett ansvar för varje vuxen, liksom för alla barn och ungdomar” (Kommunstyrelsen, 2002).

---

¹ Med skola avses grundskola och gymnasieskola.

Ny lagstiftning

Sedan 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i två regelverk:

- Diskrimineringslagen (2008:567) och
- 14a kap. i Skollagen (1985:1 100).

De har ersatt den tidigare Barn- och elevskyddslagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Huvudmannen för verksamheten är ansvarig för att lagen följs av anställda och uppdragstagare i verksamheten.

Diskrimineringslagen ska främja barns och elevers lika rättigheter, motverka diskriminering på grund av:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck²
- ålder³

Att främja likabehandling handlar bland annat om att skaffa sig kunskaper kring varje specifik diskrimineringsgrund och om vad som utgör kränkande behandling.

Varje verksamhet ska upprätta skriftliga planer för trygghetsarbetet

Syftet med planarbetet ska vara att främja barn och elevers lika rättigheter samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

---

² Sedan 1 januari 2009 skyddas elever mot diskriminering och trakasserier i skolan som har samband med könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Men skolorna är inte skyldiga att arbeta förebyggande mot diskriminering på dessa grunder eller att inkludera dem i sin plan. DO rekommenderar ändå att skolan arbetar förebyggande *även* när det gäller de nya grunderna och tar med dem i planen

³ Se fotnot 2

1. Vision

Klockargårdens förskolas vision för trygghetsarbetet:

Klockargårdens förskola ska vara en trygg plats för alla och där alla barn har rätt till sin egen identitet. Förskolan ska vara fri från diskriminering, mobbning, trakasserier och annan kränkande behandling och präglas av ett normkreativt förhållningssätt. Detta gäller såväl barn som personal.

Arbetet på förskolan ska genomsyras av respekten för allas lika värde och vi ska aktivt arbeta med stötta barnens utveckling av sin egen identitet.

Vad säger vår läroplan?

”Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.” (Lpfö 98 rev. 2010 s.4)

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.” (Lpfö 98 rev. 2010 s.8)

Vi använder oss av dessa definitioner

Vad är kränkande behandling?

”Kränkande behandling är en subjektiv bedömning. Det är inte handlingen i sig som är kränkande, utan om den upplevs som kränkande av den som utsätts.”

Följande omfattas av benämningen kränkande behandling (hämtat ur Skolverkets: ”Olikas lika värde”)

- Mobbning
- Diskriminering
- Annan kränkande behandling

Vad är mobbning?

En person är mobbad när han eller hon, upprepade gånger och under viss tid, blir utsatta för negativa handlingar från en eller flera personer.

Direkt mobbning kan vara sparkar, knuffar, slag, fasthållning, svordomar, fula ord, könsord, förolämpningar, samt hot.

Indirekt mobbning kan vara utfrysning, blickar, miner, suckar, gester, skratt, fniss, klotter,

anonyma brev, samt sms.

Vad är diskriminering?

Det är en rättighet för barn och elever att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt.

Direkt diskriminering: När barn missgynnas genom särbehandling p.g.a. kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Indirekt diskriminering: När barn/elever missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler m.m. så de får en i praktiken diskriminerande effekt.

Vad är trakasserier och annan kränkande behandling?

Definition av Skolverket:

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker barnets värdighet och

1. har samband med:

- kön
- könsöverskridande identitet
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder
- ålder

2. är av sexuell natur (sexuella trakasserier)

Annan kränkande behandling: Ett uppträdande som utan samband med någon diskrimineringsgrund kränker barnets värdighet.”

2. Tydliga roller och ansvarsfördelning

Huvudmans ansvar

Örebro kommun är den som är ansvarig för att verksamheten uppfyller sina skyldigheter enligt de lagstiftningar som berör likabehandling. Det är viktigt att ha en tydlig ansvarsfördelning i verksamheten och det är lämpligt att i planen beskriva hur ansvarsfördelningen ser ut.

Rektors ansvar

På plats i verksamheten är det rektor som enligt lag är ansvarig för att:

- se till att all personal, barn, elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling

- om verksamheten får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas
- se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och kränkande behandling
- årligen upprätta, utvärdera och revidera en plan i samarbete med personal och barn och elever, om möjligt även vårdnadshavare.

Rektor ska även:

- Hålla sig informerad om nuläget på förskolor och skolor.

Rektors strategi för att upprätta en trygghetsplan:

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Driva arbetet för en trygg miljö	Kontinuerligt under verksamhetsåret	Rektor
Skapa tid för värdegrundsdiskussioner	Arbetsplatsträffar	Rektor
Tillsammans med arbetslaget upprätta en trygghetsplan	Upprättas samtidigt som verksamhetsplanen. Planen revideras och utvärderas årligen i november.	Rektor och alla pedagoger

Personalens ansvar

All personal i verksamheten har ett ansvar för att främja likabehandling och motverka diskriminering och kränkande behandling. Det är viktigt att komma ihåg att det inte bara är den pedagogiska personalen som omfattas utan även annan personal som till exempel vaktmästare, lokalvårdare och kökspersonal.

Personalens roll och ansvar i vår verksamhet att:

- Följa verksamhetens trygghetsplan och därmed skapa en miljö som främjar alla barn rättigheter.
- Reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar och att våga utmana dem med nya tankar.
- Vara goda förbilder för barnen.

- Se till att barn blir tagna på allvar och lyssnade på om sina upplevelser.
- Förstärka och uppmuntra positivt handlande.
- Reagera och förhindra kränkande handlingar samt erbjuda barnen möjligheter att upptäcka positiva handlingsalternativ.
- Ha kunskap och förståelse för vad som är diskriminering och annan kränkande behandling.
- Se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller kränkande behandling misstänks, upptäcks eller anmäls.
- Dokumentera misstänkt/konstaterad diskriminering eller annan kränkande behandling, de åtgärder som vidtagits samt anmäla detta till rektor.

Barn och elevers informella ansvar

Barn och elever har inget formellt ansvar i trygghetsarbetet. Däremot ska vi uppmuntra barnen och eleverna till att reagera på trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Barn eller elevers roll och informella ansvar i vårt trygghetsarbete:

- Pedagogerna ska aktivt arbeta med att visa att vi tar barns känslor och upplevelser på allvar och att vi ger barnen redskap att möta varandra med empati, respekt och förståelse. Med stöd och hjälp av pedagogen samtalar berörda barn gemensamt för att komma vidare samt ger dem verktyg att hantera olika typer möten mellan människor.
- Pedagogerna ska aktivt arbeta med barnen om deras rätt att säga nej och vad ett nej innebär.
- Pedagogerna ska aktivt arbeta med barnen om rätten till sin kropp och att man måste fråga innan man visar fysiska ömhetsbetygelser så som till exempel kramar.
- Pedagogerna ska aktivt arbeta med att alla inte behöver tycka lika, att det är okej att tycka olika.
- Barnen uppmuntras till att prata med någon vuxen(personal eller förälder), när de själva eller något annat barn blivit utsatt för trakasserier, diskriminering eller annan kränkande behandling.
- Barnen uppmuntras till att de vågar säga ifrån om de själva eller något annat barn blir utsatt för trakasserier, diskriminering eller annan kränkande behandling.
- Barnen ska inkluderas i arbetet med att arbeta fram förskolans mjuka rutiner.

Information

Det är mycket viktigt att trygghetsplanen är känd bland all personal, barn, elever och vårdnadshavare. Syftet med det är att förmedla kunskap om barns och elevers rättigheter och att visa på hur verksamheten arbetar för en trygg miljö.

Mål:

- Arbetslaget, alla barn samt alla vårdnadshavare ska ha kännedom om trygghetsplanen.
- Nyanställd personal ska få kännedom om planen vid introduktionen.
- Trygghetsplanen ska finnas väl synlig i verksamheten och på vår hemsida.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Information till all personal.	Arbetsplatsträff Ht-2017.	Rektor, arbetslagsledare.
Information till alla barn.	Kontinuerligt under året.	Alla pedagoger.

Information till nyanställda och vikarier.	Kontinuerligt under året.	Rektor, arbetslagsledare.
Information till vårdnadshavare.	Höstens föräldramöte och vid inskolning av nya barn.	Rektor, alla pedagoger.
Trygghetsplanen anslås på förskolan.	November	Arbetslagsledare
Trygghetsplanen skickas in till förvaltningens diarie.	November	Rektor.

3. Barns och elevers delaktighet

Det är barnens och elevernas rättighet att vara delaktiga i trygghetsarbetet. De ska bland annat delta i arbetet med att upprätta, följa upp och se över trygghetsplanen. Delaktigheten ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. (Se förordning 2006:1 083).

Barnen medverkar utifrån ålder och mognad i kartläggningen av nuläget genom att:

Arbetslaget tillsammans med barnen, kartlägger nuläget. Detta görs via intervjuer, samtal och observationer. Därefter ska barnen genom ha möjlighet att aktivt formulera åtgärder för trygghetsarbetet.

Pedagoger och barn för en daglig dialog kring allas rättigheter.

Pedagoger och vårdnadshavare för en daglig dialog kring barnens vistelse på förskolan och dess trygghet och trivsel.

Barn och vårdnadshavare ska delaktiga i uppföljning av trygghetsplanen.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
----------	----------	--------

Samtal med barn och vårdnadshavare	Höstterminen 2017	Arbetslaget
Observationer i barngruppen	Höstterminen 2017	Arbetslaget
Intervjuer med barnen kring trygghet och trivsel	Höstterminen 2017 och vårterminen 2018	Arbetslaget
Samtal med barn och vårdnadshavare för uppföljning/utvärdering	Vårterminen 2018	Arbetslaget
Vårdnadshavarenkät	December 2017	Rektor och arbetslaget

4. Barns och elevers rättigheter till stöd

Barnet och eleven har rätt att få stöd och hjälp när han eller hon känner sig kränkt. Barns och elevers upplevelser av kränkningar får inte avfärdas. Vem barnet eller eleven än kontaktar i verksamheten så har han eller hon rätt att bli tagen på allvar och få stöd. Det är alltid den utsatte som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande.

I vår verksamhet kan barn, elever och deras vårdnadshavare som vill ha stöd, vända sig till:

- Samtliga pedagoger på förskolan, telefonnummer: 019-21 58 15, 076- 551 63 93
- Rektor, Katrin Willander, telefonnummer: 070-669 55 32
- Specialpedagog, Monica Breitholtz telefonnummer: 070-669 57 11

5. Kartläggning och nulägesanalys

Det är nödvändigt att systematiskt kartlägga nuläget och göra en analys av resultatet för att kunna förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på bästa sätt.

Mål:

Att här förskolan har kunskap om förekomsten av diskriminering och annan kränkande behandling.

Vi kartlägger förskolan och gör en riskanalys över var risken för diskriminering och annan kränkande behandling är som störst. Se bilaga 1.

Vi har vidtagit relevanta åtgärder för att minska risken för diskriminering och annan kränkande behandling.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Lyhörda pedagoger som är uppmärksamma på handlingar och bemötanden. barn-barn, barn-vuxna, vuxna-vuxna.	Ständigt pågående	All personal
Skapa ett språkbruk som inte upplevs kränkande.	Ständigt pågående	All personal
Samtal med barnen.	Ständigt pågående	Alla pedagoger
Intervjuer med barnen kring trygghet och trivsel	Minst två gånger per läsår.	Alla pedagoger
Samtal med vårdnadshavare vid hämtning och lämning.	Dagligen	Alla pedagoger
Erbjuda utvecklingssamtal med vårdnadshavare	2 ggr/år	Alla pedagoger
Diskussion i arbetslaget kring likabehandlingsarbete.	Arbetsplatsträffar	Rektor/ Alla pedagoger

6. Tydliga mätbara mål och konkreta åtgärder utifrån ett arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Trygghetsarbetet ska bedrivas på ett målinriktat och planerat sätt. Förskolan och skolan ska ha klara och tydliga mål för sitt trygghetsarbete.

Kön

Förskolan och skolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering. Skolan ska också förebygga och förhindra trakasserier som har samband med kön liksom sexuella trakasserier av elever. Att arbeta med åtgärder när det gäller kön är att arbeta för en jämställd verksamhet där tjejer och killar har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden.

Mål:

Alla barn på förskolan bemöter vi likvärdigt och ger samma förutsättningar att utvecklas utifrån varje enskilt barns behov, oavsett kön.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Normer och värderingar förmedlas utifrån allas lika värde i enlighet med Lpfö-98 rev. 2010.	Ständigt pågående	All personal
Arbetslaget ska motverka traditionella könsmonster och vara medvetna om vad ett kön är.	Ständigt pågående	All personal
Förskolan ska beakta genusaspekten i alla beslut och i organiseringen av arbetet.	Ständigt pågående	All personal
Barnlitteratur och annat material sker utifrån ett genusperspektiv.	Ständigt pågående	All personal
Vara uppmärksam på ordval och tonläge i samtal med pojkar och flickor.	Ständigt pågående	All personal

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung. Var och en har rätt att bejaka sin etniska tillhörighet. Du kan ha flera etniska tillhörigheter.

Mål:

Alla barn på förskolan bemöter vi likvärdigt och ger samma förutsättningar att utvecklas

utifrån varje enskilt barns behov, oavsett etnisk tillhörighet.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Normer och värderingar förmedlas utifrån allas lika värde i enlighet med Lpfö-98 rev. 2010.	Ständigt pågående	All personal
Uppmärksamma mångfald gällande språk och kulturer.	Ständigt pågående	All personal
Barnlitteratur och annat material sker utifrån ett mångfaldsperspektiv.	Ständigt pågående	All personal
Barn med annat modersmål än svenska får förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet.	Ständigt pågående	All personal

Religion och annan trosuppfattning

Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i den svenska grundlagen. Undervisningen i skolan ska enligt läroplanen vara icke-konfessionell och skolan får inte missgynna någon elev på grund av hans eller hennes religion.

Begreppet *annan trosuppfattning* innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en annan livsåskådning som anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Mål:

Alla barn på förskolan bemöter vi likvärdigt och ger samma förutsättningar att utvecklas utifrån varje enskilt barns behov, oavsett religion och annan trosuppfattning.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
----------	----------	--------

Normer och värderingar förmedlas utifrån allas lika värde i enlighet med Lpfö-98 rev. 2010.	Ständigt pågående	All personal
Uppmärksamma mångfald gällande religion och trosuppfattning samt valet att inte tro.	Ständigt pågående	All personal

Funktionshinder

Funktionshinder är varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Det kan vara till exempel dyslexi, ADHD, diabetes, rörelsehinder, cp-skada, hörsel- eller synnedläggning. Däremot omfattas inte tillfälliga tillstånd som brutna ben. Kom ihåg att försöka skapa individuella lösningar för att möjliggöra allas delaktighet oavsett funktionshinder, undvik särlösningar.

Mål:

Alla barn på förskolan bemöter vi alla barn likvärdigt och ger samma förutsättningar att utvecklas utifrån varje enskilt barns behov, oavsett eventuella funktionshinder.		
Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Normer och värderingar förmedlas utifrån allas lika värde i enlighet med Lpfö-98 rev. 2010.	Ständigt pågående	All personal
Anpassa miljön inne och ute så den blir tillgänglig och trygg för alla barn på förskolan.	Ständigt pågående	All personal
Ta till vara på vårdnadshavarnas kompetens och kunskap.	Ständigt pågående	All personal
Fortbildning av arbetslaget	Vid behov	Rektor

Kontakt med Specialpedagog,Skolmyndigheten eller andra instanser för stöd och information.	Vid behov	All personal
--	-----------	--------------

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas:

- homosexualitet
- bisexualitet
- heterosexuallitet

Verksamheten har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till sina elever. Det inkluderar arbetet mot homofobi och rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning.

Mål:

Alla barn på förskolan bemöter vi alla barn likvärdigt och ger samma förutsättningar att utvecklas utifrån varje enskilt barns behov, oavsett sexuell läggning samt sexuell läggning hos anhöriga.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Normer och värderingar förmedlas utifrån allas lika värde i enlighet med Lpfö-98 rev. 2010.	Ständigt pågående	All personal
Förskolan ska beakta genusaspekten i alla beslut och i organiseringen av arbetet.	Ständigt pågående	All personal
Barnlitteratur och annat material sker utifrån ett genusperspektiv.	Ständigt pågående	All personal

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan och skolan.

Mål:

Alla barn på förskolan bemöter vi alla barn likvärdigt och ger samma förutsättningar att utvecklas utifrån varje enskilt barns behov, oavsett ålder.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Normer och värderingar förmedlas utifrån allas lika värde i enlighet med Lpfö-98 rev. 2010.	Ständigt pågående	All personal
Vara uppmärksam på att vi bemöter alla barn på ett respektfullt sätt oavsett ålder.	Ständigt pågående	All personal
Vara uppmärksam på barnens sätt att bemöta varandra.	Ständigt pågående	All personal

Kränkande behandling

Skolan ska också förebygga och förhindra det som i lagen benämns som *kränkande behandling* (14a kap. skollagen). Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Tanken är att begreppet ska täcka in alla former av kränkande behandling. Det kan vara mobbning, men även enstaka händelser.

Konkreta, tidsbestämda och uppföljningsbara mål:

Inget barn på förskolan utsätter andra eller själv blir utsatt för kränkande behandling.

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
----------	----------	--------

Diskutera vad i vardagssituationer på förskolan barnen kan uppfatta som kränkande.	Arbetsplatsträffar och planeringstid under året.	All personal
Ta reda på hur barnen tänker: Vad är en kränkning? Detta ingår även i vårt mål från grundverksamheten, att alla barn ska ha minst en kompis och hur är man en bra kompis?	Höstterminen 2017	Alla pedagoger
Uppmärksamma kränkande ord och handlingar.	Kontinuerligt	All personal

7. Uppsikt och upptäckt

Verksamheten ska arbeta systematiskt för att upptäcka eventuell diskriminering, trakasserier och kränkningar. Verksamheten ska också ha en strategi för hur personal som får kännedom om, eller ser en pågående kränkning, ska hantera situationen.

I vår verksamhet arbetar vi på följande sätt med att hålla uppsikt och upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkningar:

- All personal har kännedom de rutiner Örebro kommun har för förskolan att anmäla och utreda trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling, till huvudman. Se bilaga 2
- Närvarande och lyhörda vuxna
- Vi reflekterar över de värderingar och föreställningar som råder i barngruppen.
- Vi reflekterar över de värderingar och föreställningar som råder i personalgruppen.
- Vi säkrar den yttre och inre miljön utifrån barns trygghetsperspektiv, genom vår risk analys. Se bilaga 1.
- All personal känner alla barn

8. Rutiner för utredning, åtgärder, dokumentation och uppföljning av enskilda ärenden

Utredning

Enligt diskrimineringslagen och skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller en elev som deltar i eller söker till verksamheten anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna eller kränkningarna.

Barn eller elever som upplever sig trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är i en särskilt utsatt situation eftersom de befinner sig i beroendeställning. Rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion bör därför ansvara för en sådan utredning.

På vår förskola utreds varje enskilt fall av diskriminering, trakasserier och kränkningar på följande sätt:

Se Örebro kommuns dokument "Förskolans rutiner att anmäla och utreda trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling, till huvudman". Se Bilaga 2.

Åtgärder

Det ska finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever har utsatts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. En kränkning ska inte göras mindre eller större än vad den är och målet med åtgärderna är att en trygg situation skapas. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer samt ge långsiktiga lösningar.

På vår förskola vidtar vi nedanstående åtgärder när diskriminering, trakasserier eller kränkningar inträffat:

Se Örebro kommuns dokument "Förskolans rutiner att anmäla och utreda trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling, till huvudman". Se Bilaga 2.

Dokumentation

Varje misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska utredas. Utredningen ska dokumenteras. Vid behov av åtgärder upprättas åtgärdsprogram som följs upp och utvärderas. Dokumentationen ska arkiveras i elevakten.

I vår verksamhet dokumenterar vi utredning, åtgärder och uppföljning på följande sätt:

Se Örebro kommuns dokument "Förskolans rutiner att anmäla och utreda trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling, till huvudman". Se Bilaga 2.
Detta görs på särskild blankett "Dokumentation i ärende om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling". (Finns att hämta på IOR under blanketter, Barn och utbildning, Särskilda beslut i elevvårdsärenden).

Uppföljning

Förskolan och skolan ska ha rutiner för hur varje enskilt fall ska följas upp. Det är viktigt att alla inblandade får komma till tals i uppföljningen. Uppföljningen bör göras inom rimlig tid, och innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen. Det är också viktigt att diskutera om händelsen ingår i ett mönster på skolan. I så fall måste skolan upprätta en handlingsplan för att ta tag i problemet i stort.

I vår verksamhet följer vi upp varje enskilt fall på följande sätt:

Se Örebro kommuns dokument "Förskolans rutiner att anmäla och utreda trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling, till huvudman". Se Bilaga 2.

9. Uppföljning och utvärdering av trygghetsplanen

Uppföljning och utvärdering av trygghetsplanen ska redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen enligt förordning (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet, ändring (2006:279).

I vår verksamhet följer vi upp och utvärderar trygghetsplanens innehåll på följande sätt:

Åtgärder	Tidpunkt	Ansvar
Vid arbetsplatsträffar	December och maj	All personal/rektor
Vid utvecklingssamtalen görs vårdnadshavare delaktiga i utvärderingen.	Vårterminen 2018	Alla pedagoger
Ny trygghetsplan upprättas årligen.	Höstterminen	All personal/rektor

Bilaga 1

Kartläggning och riskanalys

Språkbruk

Risker	Planerad/påbörjad/pågående åtgärd	Uppföljning av åtgärd
Att man pratar över huvudet på barn/personal/vårdnadshavare.	Vi som personal ska vara goda förebilder i vårt språkbruk och inkluderar samtliga närvarande i samtalet. Vi i personalen behöver i större utsträckning ge varandra reflektions och informationsminuter där vi kan delge varandra viktig information där barnen inte hör. Vi ska bli bättre på att påminna varandra när det är mindre viktigt information att det vid ett annat tillfälle.	Löpande under läsåret, men utvärdera lite extra i januari och maj.
Att personal/barn/vårdnadshavare använder ett språkbruk som kan upplevas kränkande av alla eller vissa barn.	Det är viktigt att personal agerar som goda förebilder gällande språket, hjälper och stöttar barn att bli medvetna om kränkingsrisken av ett oaktsamt språk. Vi gör pronomen-rundor med barnen för att vi ska veta vilket pronomen de vill att vi använder om hen.	Löpandet under läsåret, men utvärdera lite extra i januari och maj.
Att barn med annat modersmål än svenska har svårt att följa med och delta i verksamheten.	Ej aktuellt	

Attityder och värderingar

Risker	Planerad/påbörjad/pågående åtgärd	Uppföljning av åtgärd
Att man som personal präglas av privata värderingar i samspel med barn och vårdnadshavare.	Vi som personal har löpande diskussioner kring de attityder och värderingar som presenteras i våra styrdokument. I ett samarbete med	Löpandet under läsåret.

	enhetens specialpedagog har vi fortlöpande handledning kring bland annat barnsyn.	
Att barn behandlar varandra olika utifrån deras värderingar. Detta läsår behöver särskilt uppmärksamma när barnen diskriminerar varandra utifrån kön.	Det är viktigt att vi som pedagoger lär barnen om allas lika värde och att alla har samma rättigheter. Våra mål i grundverksamheten är starkt kopplade till allas lika värde. Vi måste prata mer om alla är lika värda oavsett kön och vi måste framför allt stötta vår minoritet av flickor när de blir exkluderande på grund av sitt kön.	Löpande under läsåret.
Att barn som blir nyfikna på kroppen och sexualitet kliver över den kroppsliga integriteten hos andra individer.	Pedagogerna ska föra löpande diskussioner om rätten till sin kropp, vara goda förebilder genom att fråga barnen om de till exempel vill ha en kram eller massage. Vi ska också vara tydliga med att sätta våra egna gränser när de blir övertrampade och förklara varför vi sätter den gränsen. Vi ska hjälpa till när vi ser och hör att andra barn sätter gränser och finnas där som stöd. Vi ska låna böcker och göra ett miniprojekt för de barn som är mest intresserade.	Löpandet under läsåret, göra en tydligare mer detaljerad plan när vi får tag i böckerna samt utvärdera när vi arbetat med projektet. START TILL MÅL.

Tillgänglighet

Risker	Planerad/påbörjad/pågående åtgärd	Uppföljning av åtgärd
Utemiljön är inte tillgänglig för alla barn vars grovmotorik inte tillåter dem att till exempel ta sig upp i en gunga eller klättra upp i rutschkanan.	Vi pedagoger hjälper till och stöttar de barn som visar intresse för till exempel gungorna, så att även de kan göra det som intresserar dem. Vi har även skapat uterutiner för att skapa en hållbar utemiljö arbetsmiljömässigt och samtidigt säker ur ett barnperspektiv.	Löpande under läsåret.

Barn med funktionsvariationer försvårt att delta i verksamheten.	Tillsammans med vårdnadshavare upprättar rutiner för att inkludera barn med funktionsvariation i verksamheten.	Inför och på utvecklingssamtal.
--	--	---------------------------------

Trygghet i miljön

Risker	Planerad/påbörjad/pågående åtgärd	Uppföljning av åtgärd
<p>Dolda vrår</p> <ul style="list-style-type: none"> • Under pulpeten • I garderoben • Toaletterna • Inne och bakom förråd • Bakom kullen • Gavlarna på huset • Korridoren • Mörka rummet • Hallen. • Sandlådehuset 	Det är viktigt att barn även har möjlighet till dold lek men det är då väldigt viktigt att alla pedagoger cirkulerar och lyssnar av, ser och kontrollerar så att leken inte blir kränkande för någon. Vi har en lekansvarig som var tredje vecka har i uppdrag att fokusera på leka och hitta på aktiviteter med barnen vilket ställer större krav på att övriga pedagoger cirkulerar.	Löpande under läsåret.
Att barnen inte känner sig trygga på förskolan.	Göra trygghets- och trivselintervjuer minst 1 gång per termin samt diskutera med vårdnadshavare på utvecklingssamtal.	Löpande under läsåret.

Mat

Risker	Planerad/påbörjad/pågående åtgärd	Uppföljning av åtgärd
Att maten inte är anpassad efter varje barns behov utifrån trosuppfattning, värderingar och allergier.	<p>Alla barnen som är i behov specialkost erbjuds detta. Vid inskolningssamtalet frågar man vårdnadshavare om eventuell specialkost.</p> <p>All mat som serveras på förskolan kommer från förskolan. Barn och vårdnadshavare får inte ta med och bjuda barngruppen/förskolan på</p>	Löpande under läsåret.

	mat/fika.	
--	-----------	--

Högtider

Risker	Planerad/påbörjad/pågående åtgärd	Uppföljning av åtgärd
Barnkalas. Att barnen inte bjuder in alla kompisarna till planerade barnkalas via inbjudningskort som hängs upp på barnens platser i hallen.	På förskolan tillåter vi inte spridning av inbjudningskort i vår hall om inte alla barn är välkomna. Vi pratar inte privata kalas på förskolan.	Löpande under läsåret.
Högtider och traditioner Vi firar dessa högtider och traditioner: Jul/Lucia Påsk Bamseloppet Sommarfesten Grön flagg-dagen 10 nov Skräpplockarveckan	Samarbeta med vårdnadshavare i de fall det finns invändningar mot traditionsfirande. Se till att barnen får mer medbestämmande i vad och hur vi ska fira. Helst utomhus.	Löpande under läsåret samt inför och efter varje högtid.